

NOU 2024: 18

En universell tannhelsetjeneste

Harmonisering, styring og utvidet offentlig ansvar

Evy-Anni Evensen, utvalgsleder

Folkehelseforeningen 27.03.25

Overordnede vurderinger

- Det er nødvendig å utvikle bærekraftige tannhelsetjenester basert på samfunnets behov
 - Styrke og harmonisere tannhelsetjenesten, slik at den i større grad blir lik øvrig helse- og omsorgstjeneste
 - Tannhelsetjenesten må være integrert i øvrige helse- og omsorgstjenester
 - Offentlig og privat tannhelsetjeneste må samhandle
 - Det offentlige ansvaret for tannhelsetjenester må utvides
- Utvidelse og endringer av tannhelsetjenesten forutsetter et pålitelig og oppdatert kunnskaps- og beslutningsgrunnlag (tannhelsesdata) –vil være **NØDVENDIG** med et betydelig forarbeid før foreslåtte tiltak kan iverksettes.

Vurdering av dagens tannhelsetjeneste

- Tannhelsen i befolkningen blir stadig bedre

Noen trender må følges:

- Syreskade og kariesforekomst hos barn og unge voksne
 - Økt behov for tannhelsetjenester hos den eldre befolkningen
 - En høyere andel av befolkningen i Norge oppgir å ha et udekket behov for tannhelsetjenester enn gjennomsnittet i EU (økonomi)
- Noen få har høye utgifter til tannbehandling (6–7%)
 - God geografisk tilgang til tannhelsetjenester
 - Avhenger av sentralitet, særlig tannlegespesialister
 - Endring i det private tannhelsemarkedet, en rask utvikling fra enmanns- og tannlegeeide klinikker til kjeder og større grad av internasjonalt eierskap

Målet er en universell tannhelsetjeneste

- Forslag 1. Alle skal ha **rett** til nødvendige tannhelsetjenester
- Forslag 10. Utvide dagens frikort for helsetjenester til å omfatte egenandeler for **nødvendige** tannhelsetjenester – i første omgang ved et eget frikort for tannhelsetjenester som en **overgangsordning**.
- Flertallsforslag 11 A: Innføre prisregulering ved offentlig finansiering og utrede hvordan en slik regulering bør utformes.

Framtidens tannhelsetjeneste – utvalgets forslag

- Likeverdig tilgang til tannhelsetjenester for alle
- Tannhelsetjenester av god kvalitet
- Klageadgang, tilsyn og pasientsikkerhet
- Samhandling, styring og ansvar for tannhelsetjenesten
- Tydeliggjøre rammene for utøvelse av privat virksomhet
- Tannhelsesdata som grunnlag for planlegging, styring, finansering og evaluering

En universell tannhelsetjeneste – trinnvis utvidelse av det offentlige ansvaret – 1. trinn

- Utvidelse basert på prioriteringskriteriene nytte, ressurs og alvorlighet
 - Alle gis rett til akutt tannhelsehjelp mot en egenandel (forslag 9)
 - Tannhelsetjenester som er en nødvendig del av spesialisthelsehjelp innlemmes i spesialisthelsetjenesten (forslag 8)
 - Henvisninger til spesialisttannhelsetjenester og behandling i narkose prioriteres i henhold til prioriteringskriteriene
 - Barn og unge får tilgang til nødvendig tannregulering, gratis (forslag 5)
 - Grupper som i dag har rettigheter eller har rett til stønad beholder sine rettigheter (i all hovedsak)
 - Tannhelsetjenester til personer med særskilt behov utvides (forslag 3, 6 og 7)
 - Eldre over 75 år får tilgang til nødvendig tannhelsehjelp mot en egenandel
- *Et mindretall* støtter prinsipielt ikke at alderskohort skal være grunnlaget for særskilt stønad i en trinnvis tilnærming mot universell finansiering

En universell tannhelsetjeneste – trinnvis utvidelse av det offentlige ansvaret – 2. trinn

- Hele befolkningen gis rett til nødvendig tannhelsetjenester
 - Forslag 1. *Alle skal ha rett til nødvendige tannhelsetjenester*
 - Forslag 10. *Opprette et eget frikort for tannhelsetjenester som en overgangsordning*
 - Forslag 11 A/B *Innføre/utrede prisregulering ved offentlig finansering av tannhelsetjenester*

Forvaltningsnivå for den offentlige tannhelsetjenesten

- *Utvalgets flertall* – **«den harmoniserte modellen»**
 - Tannhelsetjenesten bør være en del av den samlede helse- og omsorgstjenesten, og følge samme prinsipper når det gjelder organisering, regulering og finansiering, inkludert prinsippene for prioritering
 - Staten gjennom de regionale helseforetakene gis ansvar for spesialisttannhelsetjenester og kompetansesentre
 - Kommunene gis ansvar for helsefremmende, forebyggende og primære tannhelsetjenester
- *Utvalgets mindretall* – **regionalt tannhelseforetak for den offentlige tannhelsetjenesten**
 - Regionale tannhelseforetak (RTHF) vil sikre lik fordeling av tannhelsetjenester til hele befolkningen
- *Utvalgets andre mindretall* – videreføre **fylkeskommunalt ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten**

Økonomiske og adm. konsekvenser

- Kostnadsanslag med sterke forutsetninger og stor usikkerhet
- En universell tannhelseordning med **frikort for nødvendige tannhelsetjenester** (forslag 10)
 - Merutgifter for det offentlige fra 4,2 til 12,7 milliarder kroner
 - Sammenheng med forslag 1. *Alle skal har rett til nødvendige tannhelsetjenester*
 - Sammenheng med flertallsforslaget 11 A *Innføre prisregulering ved offentlig finansering av tannhelsetjenester*
- **Innføre en rett til gratis nødvendig tannregulering for barn og unge** (forslag 5)
 - Merutgifter for det offentlige fra 325 til 402 millioner kroner
 - Det må utredes nærmere hva som er nødvendig tannregulering
 - Flytte ansvaret til den offentlige tannhelsetjenesten